

Ljubljana 6.5.2014

STALIŠČE KOMISIJE ZA NARAVOVARSTVO IN EKOLOGIJO RZS NA ODGOVORE MKO V ZVEZI ODPRTE PROBLEMATIKE PRI DELOVANJU RZS IN RD

KNE je na 3. seji dne 6. maja 2014 obravnavala odgovor MKO z dne 11.3.2014 na pismo RZS iz decembra 2013 v zvezi odprtih vprašanj in problematike RZS in RD. Člani KNE so mnenja, da je MKO le deloma odgovorilo ali ponudilo nekatere rešitve, ki jih je mogoče sprejeti ali uveljaviti, večinoma pa MKO rešitev ne ponudi ali vztraja pri birokratskih stališčih, ki jih ribiči ne moremo sprejeti.

KNE podaja mnenje k posameznim točkam odgovora MKO.

3. GRADBENI IN DRUGI POSEGI NA OBMOČJU RIBIŠKEGA UPRAVLJANJA

MKO v odgovoru navaja, da RD lahko posredno (v sodelovanju z ZZRS, kot soglasodajalcem sodelujejo v upravnih postopkih, kadar gre za gradnje objektov na vodnih zemljiščih. Vemo pa, da se večino spornih posegov v vodotoke izvaja kot vzdrževalna dela na vodni infrastrukturi, kjer je izdano morda le vodno soglasje po 153. čl. ZV-1, ki ga izda ARSO ali pa dovoljenje za poseg v naravo po 104. čl. ZON, ki ga izda, na podlagi mnenja ZRSVN, pristojna upravna enota. V obeh oblikah upravnega postopka ni udeležena RD in tudi ne ZZRS, čeprav gre dostikrat za velike posege v ribolovno vodo, ki jo ima RD v upravljanju kot koncesionar. Posledično v teh dovoljenjih sploh niso ali niso v zadostni meri upoštevani pogoji za zaščito in varstvo naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov, še zlasti za zaščito rib. Na takšno prakso (in stališča pristojnega ministrstva) ni mogoče pristajati. Po določilu 43. čl. ZUP ima pravico udeleževati se upravnega postopka vsakdo, ki izkaže pravni interes. To je na zakon ali drug predpis oprta korist. Pri posegih v vode ribolovnega okoliša, kot življenskega prostor rib, s katerimi upravljamo na podlagi koncesijske pogodbe in v skladu z določili RGN-ov, gre gotovo za izkazan pravni interes ribičev. V prvem odstavku 19. čl. ZSRib določa, da mora biti vsak poseg v ribiški okoliš načrtovan in izveden na način, ki v največji meri zagotavlja ohranjanje rib, njihove starostne strukture in številčnosti. Vodno soglasje za druge posege v prostor po 151.a čl. ZV-1 se, med drugim, daje ob izpolnjevanju pogojev za varstvo naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov in tudi dovoljenje za poseg v naravo po 104. čl. ZON se daje zaradi varstva rastlinskih in živalskih vrst. Na varstvo rib se pri teh dovoljenjih v večini območij Slovenije pozablja. Aktivno sodelujejo v teh postopkih le v RD v Posočju.

KNE predlaga RZS, da opozori ARSO na pogoje za varstvo rib pri izdaji vodnih soglasjih za vzdrževalna dela na vodotokih in Zavod RS za varstvo narave, da v svojih strokovnih mnenjih pri posegih v naravo v večji meri upošteva tudi ukrepe za varstvo rib. RD si naj prizadevajo doseči sodelovanje v teh postopkih in z aktivnostmi na terenu vplivati za preprečevanje škodljivih vplivov na vode.

4. VODNE PRAVICE

4.1 Vodna dovoljenja za izvajanje športnega ribolova

RZS zastopa stališče, da za raba vode za športni ribolov v ribolovnih revirjih, ki so vključeni v RGN-e in zanje RD plačujejo koncesnino, ni potrebno vodno dovoljenje, saj ta raba ne presega splošne rabe vode po ZV-1.

V odgovoru MKO smiselno navaja, da to velja le za naravne vodotoke in jezera, za vse ostale ribolovne vode pa je potrebno vodno dovoljenje in to ne iz razloga, ker se koristijo kot ribolovna voda, ampak zaradi odvzema vod iz vodotokov ali iz podtalnice, zaradi vodnih objektov, v katerih se zadržuje ali akumulira voda preusmerja ali regulira pretok s tehničnimi napravami in na ta način lahko vpliva na njeno količino, kvaliteto ali prehodnost za vodne organizme itd., kar je razlog, da država določi režim rabe in na koncu tudi ceno za njeno rabo.

To lahko le deloma drži, kadar takšna raba pomeni gradnjo objektov, odjem vode z vplivom na Qes, kvaliteto vode itd., v večini primerov pa gre za rabo, ki neznatno vpliva na količino in kakovost voda oziroma splošno stanje voda, druge splošne rabe vode. Vsekakor to ne velja za gramoznice, glinokope in podobne stoječe vode, kjer ne moremo vplivati na nivo vode, niti bistveno na njeno kvaliteto. Mnogi podobni ribniki po celi Sloveniji so nastali iz opuščenih glinokopov in črpališč mineralnih surovin, ki po končani eksploataciji niso bili sanirani, ampak so nastala divja odlagališča in so jih ribiči s prostovoljnim delom in sredstvi sanirali – revitalizirali in vzpostavili naravni vodni habitat, sedaj pa morajo plačevati davek za svoje delo v obliki dvojne koncesije.

Glede na zgoraj navedeno argumentacijo KNE predlaga vztrajanje na stališču, da raba ribolovnih vod za potrebe ribolova po 21.čl. ZSRib ne presega splošne rabe vode po 105.čl. ZV-1

4.3 Problematika določitve ekološko sprejemljivega pretoka (Qes) in aneksov k vodnim pravicam (koncesijam in vodnim dovoljenjem) za MHE in druge objekte, ki odzemajo vodo iz vodotokov

Ribiške družine ugotavljajo velike kršitve pri odjemih vod, posebej pri MHE, kjer se ne zagotavlja ekološki sprejemljivi pretok vode v matičnih vodotokih (Qes). Znanе so številni primeri MHE na potokih in rekah, ki izvirajo v Kamniško Savinjskih Alpah in Pohorju, kjer beležimo popolni odzem vode za potrebe ekumulacij in so struge več ur dnevno brez slehernega pretoka vode.

Dejstvo je, da pri večini starejših MHE v aktih o vodnih pravicah, ni določen Qes, verjetno zato, ker ob izdaji vodnih pravic ni bilo ustreznih kriterijev in podzakonskih predpisov o določitvi minimalnega pretoka, ki mora biti zagotovljen v matičnem vodotoku. Uredba o kriterijih za določitev ter način spremljanja in poročanja ekološko sprejemljivega pretoka (Ur.l. RS, št. 97/2009, dalje: Uredba) velja že tri leta, vendar se na terenu še ni zgodilo veliko.

Za koncesijske akte v katerih Qes ni določen, bi moral organ, ki je odločil o vodni pravici (Vlada RS, ARSO) na podlagi 17. člena in v skladu z 7. oziroma 8. in 9. členom uredbe) po uradni dolžnosti določiti Qes ter pripraviti anekse k koncesijskim pogodbam oziroma vodnim dovoljenjem. Šele na osnovi pravnomočnega dopolnilnega vodnega dovoljenja ali uveljavljene spremembe koncesijskega akta oziroma sklenitve aneksa k koncesijski pogodbi, so lastniki dolžni izdelati tehnične rešitve za zagotavljanje Qes na svojih napravah za odzem vode in za spremljanje Qes in jih predložiti v vodno soglasje na ARSO in šele v treh letih od pravnomočnosti vodnih soglasij ali najkasneje do 16.12.2014 pa so dolžni imetniki vodnih pravic zagotoviti ekološko sprejemljivi pretok ter njegovo spremljanje v skladu z dopolnilnim vodnim dovoljenjem ali aneksom k koncesijski pogodbi (19.čl. uredbe). Po podatkih ZZRS ki sodeluje pri teh postopkih, je nedavno predst<vilo podatek, da od 500 MHE 300 še vedno nima določenega Qes.

V odgovoru na ta resen problem, ki ga je izpostavila RZS MKO odgovori, da se pri reševanju teh tehničnih in številnih upravnih zadev srečuje s težavami in z zaostanki, ne omeni pa nobenih ukrepov

za pospešitev teh zaostankov, katerih posledica v naravi je uničenje narave za poceni proizvedeno električno energijo, ki pa v skupni energetski bilanci države ne predstavlja omembe vrednega doprinosa.

KNE predlaga RZS, da opozori MKO na pospešitev postopkov za uveljavitev Uredbe (določitev Qes, izdaja aneksov h koncesijskim aktom ali vodnih dovoljenj, učinkovit inšpekcijski nadzor), saj je stanje mnogih zlasti manjših vodotokov zaradi nezagotavljenega Qes kritično in meji na uničenje narave.

5. PROBLEMATIKA KORMORANOV IN DRUGIH RIBOJEDIH PTIC TER ŠKODA NA RIBAH

MOP bo problematiko poskušalo ponovno reševati skozi delovno skupino, ki naj bi pripravila dolgoročni program reševanja konflikta rib in kormoranov. Inicijativo pri nadaljevanju tega projekta je prevzel ZZRS in upamo, da bo sledila čim prej strokovna in kakovostna rešitev Programa ukrepov za zaščito ribjih populacij, kot jo je predlagala tudi RZS.

MKO je tudi podprla predlog RZS, da se določi porečja in njihove dele, pomembne za naravo vrste rib ter na njih zagotovi varstvo njihovih drstišč. Možnost za izvedbo tega predloga vidi MKO že v pripravi in sprejetju Programa upravljanja Natura 2000 2014-20, ki se bo zaključevala v letu 2014.

KNE predlaga RZS, da ZZRS ob sodelovanju z RD določi porečja in njihove dele, pomembne za naravo vrste rib ter njihovih drstišč in se ta območja predlaga MKO v pripravo in sprejetje Programa upravljanja Natura 2000 2014-20.

6. PROBLEMATIKA SANACIJ POSLEDIC POPLAV

Neurja in poplave v zadnjih letih povzročile ogromno škode v Sloveniji, zato bo po mnenju RZS potrebno načrtno pristopiti k izdelavi kompleksnejših študij vzrokov in poplavne varnosti ter se lotiti programa sanacij.

Močno prizadete so tudi ribiške družine po vsej Sloveniji zaradi škod na ribogojških objektih ter ostali infrastrukturi, predvsem pa so prizadete avtohtone ribje vrste, ki jih bo potrebno sanirati. Škoda po lanskih poplavah je velika in trajna, veliko škod pa se povzroča tudi s sanacijskimi posegi. Sanacija vodne ihtiofavne na nekaterih najbolj prizadetih revirjih bo po izkušnjah potekala od pet do sedem let. Prizadete ribiške družine bi zato bilo smiselno oprostiti koncesijski dajatev, zaradi sanacijskih vlaganj, ki bodo morale biti izvedene v skladu z Ribiško gojitvenimi načrti. Čeprav so nekatere ribiške družine zaprosile za zmanjšanje koncesijske dajatve, so bile njihove vloge zavrnjene.

Poplavnih sanacij se je država lotila parcialno in nenačrtno, predvsem pa na način, ki pomeni nove nesprejemljive posege v okolje.

MKO odgovarja, da na zmanjšanje koncesijskih dajatev zaradi poplav ne gre računati. S podpisom koncesijske pogodbe za 30 let naj bi bilo prevzeto tudi tveganje nad posledicami takih naravnih dogodkov. Podlaga za morebitne spremembe v ribiškem okolju, ki bi narekovale spremembo koncesijske dajatve je lahko le sprememba RGN-a.

MKO tudi poudari, da so sredstva za poplavno sanacijo zelo omejena in je namen njihove porabe le sanirati najnujnejše v smislu vzpostavitve prejšnjega stanja. Za revitalizacije vodotokov ali večja vlaganja v zagotavljanje poplavne varnosti oziroma investicija v vodno infrastrukturo ni možno izvajati s sanacijskimi sredstvi.

KNE je mnenja, da v tem delu problematike MKO sploh ni odgovorilo na bistvene pripombe in predloge RZS. Razumljivo je, da MKO ne more obljubiti, da bo država v dveh letih saniralo in revitalizirala vse vodotoke in izpolnila zahteve Evropske vodne direktive po zagotovitvi dobrega

stanja voda ter rešilo problem poplavne varnosti v Sloveniji, pričakovali pa bi, da bi to usmeritev vsaj zastavila kot dolgoročen cilj pri bodočem urejanju prostora in strategiji upravljanja z vodami. Zato je na teh naših zahtevah glede urejanja vodotokov, ki smo jih podali MKO vztrajati tudi v bodoče.

Zvonko Furman l.r.
predsednik KNE RZS